

JOWINI ABAISA

GEDENKNAALD VOOR EEN VERZETSTRIJDER

Door: André R.M. Pakosie, 2001

Gedenknaald Jowini Abaisa (Foto: André R.M. Pakosie, 2001)

Vlak achter het standbeeld Kwaku, op de hoek van de Dr. Sophie Redmondstraat en de Zwartenhovenbrugstraat in Paramaribo, de hoofdstad van Suriname, staat de gedenknaald voor Jowini Keti Abaisa, ook bekend als Ronald Jowini. Jowini Abaisa was vakbondsleider. Zijn vakbond vertegenwoordigde de arbeiders van de Geologische Mijnbouw-

kundige Dienst (GMD) een departement van het ministerie van Opbouw (thans ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en Energie). Hij leidde een vakbondsdemonstratie naar het gebouw van dit toenmalige ministerie in het centrum van Paramaribo toen hij op 27 februari 1973 in de Gravenstraat door de Surinaamse politie koelbloedig werd vermoord. De regering Sedney had de politie volmacht gegeven om "zonder enige consideratie" op betogers te schieten.

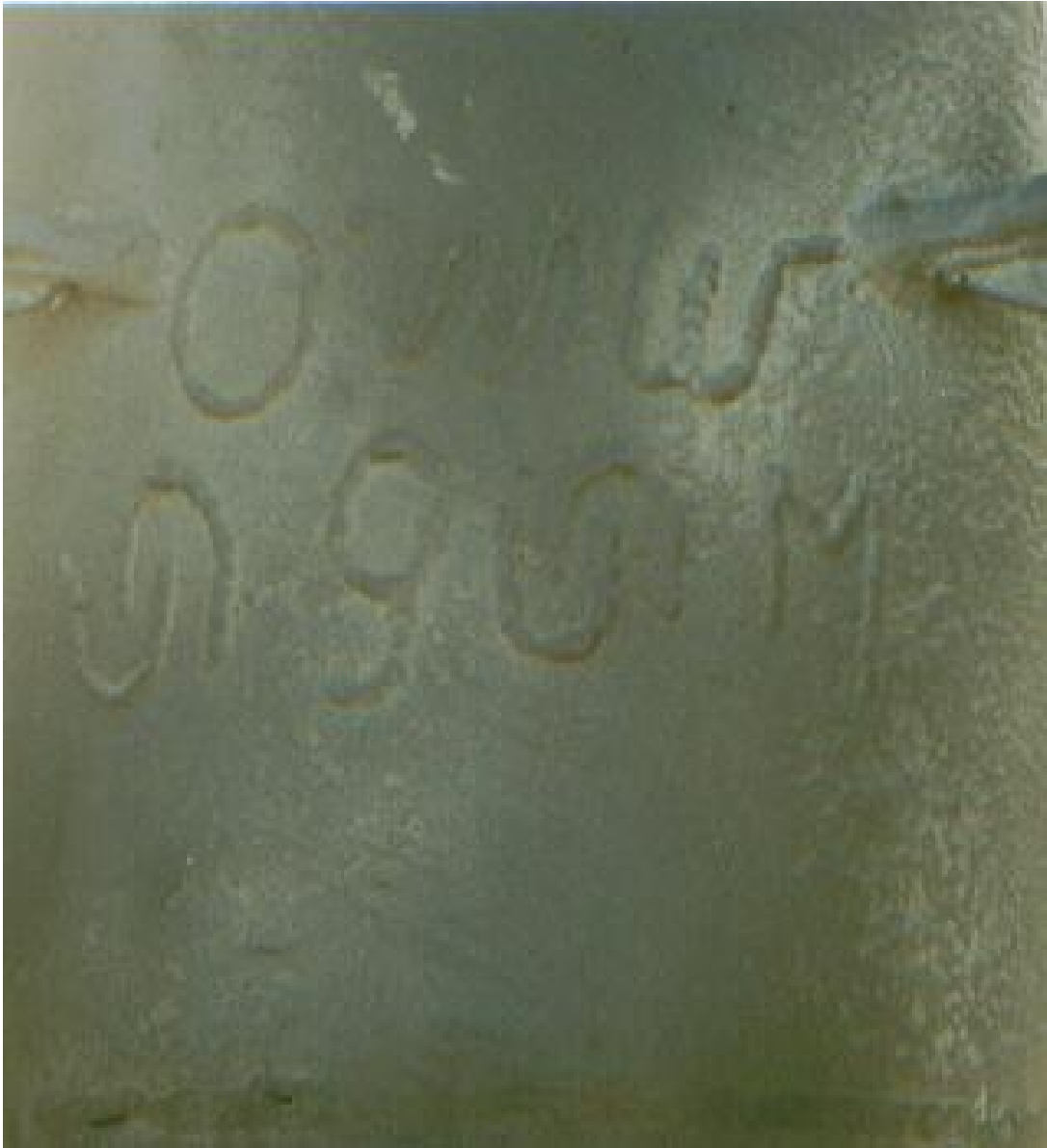
Verontwaardiging en verdriet ontstonden door de moord op Jowini Abaisa.

De gewone tekst op de gedenknaald: 'Abaisa Jowini, joe broedoe ben lon fu wasi sranangron, 27-2-73' (uit het gedicht 'Abaisa Jowini' van Dobru). (Foto: André R.M. Pakosie, 2001)

"Zwarten vermoorden hun eigen mensen", was één van de koppen in een nieuwsblad. Wijlen Dobru (Robin Raveles), een beroemde dichter en schrijver, droeg een gedicht op aan de vermoordde vakbondsleider. Een gedeelte van de tekst uit dit gedicht staat vermeld op de gedenknaald: 'Abaisa Jowini, joe broedoe ben lon fu wasi sranangron, 27-2-73'.

De gedenknaald voor Jowini Abaisa is door Jack Pinas, een voormalige leider van de vakbond CLO (Centrale van Landsdienaren Organisatie) ontworpen, en vervaardigd door Doorson's Constructiebedrijf a/d Nieuw Weergevondenweg te Paramaribo. De gewone tekst als de Kumantitekst in het Afaka: 'Odunm'sigasiye', 'ik ben hiertoe bereid', zijn geschreven door de Marron historicus André R.M. Pakosie.

Bij de moord op Yowini Abaisa, maakte de populaire zanger van de jaren zeventig van de vorige eeuw, Komisi Santé, die ook een strijdmakker was van Abaisa, een lied voor hem ter nagedachtenis, met de tekst zoals afgedrukt op de volgende pagina:

YOWINI ABAISA

Oho, o yeh, oh yes I do it
O Yowini, mi e membee den dei
Mi e sali o, every day
O Yowini, di un be e staak mi boi
u be e suku moni fu nyan
Na en mu tyai dede gi yu m' hoi
O Yowini!
A dei di wi miti mi boi Yowini, te na A.B.O.
Neen yu taki gi mi boi Komi,
te yalimofu e kon te u go a Tapusei
da m' mu kon na yu o
meke i gi mi wan toli m' boi Yowini
O, Yowini, ma te leki nou nou
Yalimofu a doo ete no m' Yowini boi o?
Mi e sali o, every day
O Yowini, a dei di u go waka m' boi, a sitaati, Yowini
Den man taki gi wi m' Yowini boi
u no musu fu waka Yowini
Ma toku yu taki wan toli no m' boi Yowini
Yu taki: awasi yu dede gbe, toku yu n' a toobi no m' boi
Bika san ede, wi baakaman buulu be kai a doti kaba
wasi Saanan golon pai fu na a doti kaba
Dan awasi yu dede baka, da noti fu dati ye m' boi
Toku yu dede Yowini
Yowini mi e sali o, mi e sali o, every day
O Yowini
a wan dei mi sidon na osu m' boi
Neen mi opa a radio
Mi yee wan mineli e taki wan toli
Wan mineli den kai Dobru Raveles
A mineli taki wan toli
A bali: Yowini, yu o wini Abaisa!
Yu musu wini na a feti di wi e feti nou m' boi
Ma te leki nou nou u wini na feti no m' boi
Ma san y' e nyan Yowini a dati mi a sabi m' boi
San y' e diingi di y' go anda, san y' e nyan
Yowini a dati mi a sabi m' boi
Ma Yowini awasi yu dede gbe m' boi e
Nanga wataa a mi ain, toku mi e bali na poku ya m' boi e
No C.L.O., no no C.L.O. No no no A.B.O.
No, no, no Yowini, No no no Yowini
Golon mu koo gi yu

DE NEDERLANDSE VERTALING VAN HET LIED

Yowini Abaisa

Oho, o yeh, oh yes I do it

Oh Yowini, ik denk nog steeds aan die dagen

Ik heb elke dag verdriet

Oh Yowini

Toen wij gingen staken deden we dat om geld te hebben voor ons levensonderhoud

Het moest jouw dood betekenen Yowini

Yowini

de dag toen wij elkaar in het AB.O.-gebouw ontmoetten

zei je tegen mij, Komisi,

dat als wij tijdens Yalimofu¹ naar onze dorpen terug zijn gekeerd

Dan moest ik bij je komen opdat je mij iets zou vertellen, Yowini

Maar Yowini, is Yalimofu nog steeds niet aangebroken?

Ik heb elke dag verdriet

Yowini

de dag toen wij de straat opgingen om te protesteren,

heeft men ons gezegd om de straat niet op te gaan

Maar je zei iets Yowini, je zei: "'Al ga ik dood, het deert mij niet

Omdat het bloed van ons zwarten ook al op de grond van dit land heeft gevloeid om het land te zuiveren van alle onderdrukking

Als ik hiervoor ook dood moet, dan ben ik daartoe bereid"

En, je bent dood Yowini Yowini,

ik heb verdriet, ik heb elke dag verdriet

Yowini

op een dag zat ik thuis en zette de radio aan

Toen hoorde ik een meneer iets zeggen

Die meneer heet Dobru Raveles

Die meneer zei iets

Hij riep: "'Y owini, je zal winnen Abaisa!

Je zal de strijd winnen die wij nu aan het voeren zijn"

Maar nu, wij hebben de strijd gewonnen

Maar of je wat te eten hebt Yowini, dat is wat ik niet weet

Of je daar wat te drinken hebt of wat te eten,

Yowini dat is wat ik niet weet

Maar Yowini, al ben je dood, met tranen in mijn ogen, zing ik dit lied voor je

Och, toch C.LO, och, toch AB.O., ach Yowini,

Yowini rust in vrede.

¹ Yalimofu is de periode tussen Bedaki, 25 december, en 1 januari. In deze periode gingen de Ndyuka van de Tapanahoni die in het kustgebied kwamen werken, massaal naar hun dorpen terug voor het Nieuwjaarsfeest)